

[Stinus]

ning og udvikling. Det overstiger de totale sammenlagte udgifter til udvikling til teknologier, fremme af nye energikilder, forbedring af menneskers sundhedstilstand, forøgelse af landbrugets produktivitet og kontrol med forureningen.

Og mens udgifterne til militær forskning og udvikling stiger i dobbelt så hurtig takt som militærudgifterne som helhed, er der kun fattige ressourcer til rådighed for overvågning af globale klimaændringer, til at undersøge økosystemer i regnskoven, som forsvinder, og ørkener, som breder sig, og til at udvikle landbrugsteknologier, som passer til regn-vandet tropisk landbrug.

Vi kommer til at omprioritere, ikke alene for udviklingslandenes skyld, men også for vores egen. Både i sin redegørelse og i indlæg i debatten talte udenrigsministeren om respekt for det enkelte menneske og tilføjede i redegørelsen nogle bemærkninger om, hvordan vi skal forholde os til menneskerettighedskrænkelser. De må ikke forties, hedder det i redegørelsen, men ingen vil være tjent med forsøg på bastante formuleringer eller faste grænsedragninger. Jeg er meget enig med udenrigsministeren heri, specielt fordi vi arbejder i fattige lande, hvis befolkninger, måske af forståelige grunde, prioriterer de borgerlige og politiske rettigheder, som vi tillægger stor betydning, lavere end de sociale og økonomiske rettigheder, der først og fremmest drejer sig om retten til at leve og overleve. Selve bistandsarbejdet drejer sig om at styrke disse rettigheder.

Det Radikale Venstre finder det rigtigt, at Danmark i forbindelse med bistandsarbejdet forsøger positivt at styrke alle menneskerettigheder i de lande, vi samarbejder med, og vi mener også, at Danmark i internationale organisationer skal arbejde aktivt for, at den multilaterale bistand skal fremme menneskerettighederne. Af nogle lande vil en sådan politik blive opfattet som indblanding, men bistanden er jo i sig selv en indblanding, og gennem denne indblanding påtager Danmark sig en forpligtelse over for de mennesker, hvis liv vi er med til at ændre, en forpligtelse, som også gælder menneskerettighedsområdet i videste betydning.

Lad mig endelig sige om dansk bistandsindsats i det sydlige Afrika, at Det Radikale Venstre lægger overordentlig stor vægt på SADCC-samarbejdet, som kan være med til

at mindske de deltagende landes afhængighed af Sydafrika. Vi ser frem til en udbygning af dette samarbejde. Udviklingen i Sydafrika i de kommende år vil utvivlsomt nødvendiggøre en stærkt øget indsats. Det kan også forventes, at der bliver behov for en forøgelse af apartheidbevillingen, og Det Radikale Venstre vil stille sig positivt hertil.

Vi finder imidlertid ikke, at hverken Nicaragua eller det sydlige Afrika specielt skal nævnes i en dagsorden, som efter debatterne i dag bør være af principiel karakter og ikke pege på konkrete projekter.

Den dagsorden, som fru Helle Degn har foreslået på vegne af Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre, vil jeg – næppe overraskende – oplyse at vi vil stemme for. Jeg vil understrege, at vi i dagsordenen lægger afgørende vægt på udtrykkene »nogenlunde ligelig fordeling«, »lavindkomstlandene« og »integreret bistand«, og vil endnu en gang understrege, at med lavindkomstlande forstår vi – som fru Helle Degn og Verdensbanken – lande med et bruttonationalprodukt pr. indbygger på under 400 dollar.

Damgaard Nielsen (FP):

Jeg skal nok gøre mit indlæg kort, for de tidligere indlæg har været lange. Jeg sagde under mit indlæg vedrørende udenrigsministerens redegørelse, at vi også skal gribe i egen barm, men det er der åbenbart kun ganske få af de partier, der har ladet sig repræsentere under denne debat, der har skrevet sig bag øret. Vi ved, at de samme partier er villige til at optage enormt store lån i udlandet, i Verdensbanken, og hvor det kan være, for at finansiere et overforbrug i egen interesse, vel vidende, at for hver eneste krone, Danmark låner, er vi med til at øge både renten og efterspørgslen efter kapital, men vi er så sandelig også med til at fratage ulandene, hvis kreditværdighed er knap så stor som vores, en mulighed for egenhændigt at få noget sat i gang. Det kalder jeg dobbeltmoral.

Det næste, man så hører, drejer sig om miljøet, det økologiske, og der var næsten ingen grænser for, hvad man ville gøre for det økologiske.

Hvad er så det næste, der sker? Det er, at der bliver delt to dagsordener rundt, som hver især repræsenterer en ganske beskedent